

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foaia Interesantă”, „Tovărășia” și „Bobirnici”, — e următorul: pe un an 10 cor.; pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. pe an!
Pentru America *trei dolari* pe an.
Pentru România (4 foi) 40 Lei pe an.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiunile:

1 pag. 60 cor., 1/2 pag. 30 cor., 1/4 pag. 15 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Să nu ametești...

Nimic nu e mai amăgitor, dar' în același timp mai primejdios pentru om în atingerea cu cei din jurul lui, ca a-și pleca urechea la toate vorbele bune, la toate lingușirile ce le poate auzi în jurul său. Te bagi în casa unui strein chiar, și cel dintii lucru ce-l faci e, că-i spui: »Ti, ce fețiță frumoasă, ce băiat isteț și deștept ai!..« Cu atât mai virtuos încărca-vei cu laude casa prietinelui cutare și pe el însuși, cu care ai încă de lucru. Și, dacă cel laudat are pe ochi orbul găinii, crede de fapt că copii mai frumoși și mai deștepti ca el n'are nimenea, ba că el însuși e om foarte vrednic pentru asta, — și își poartă nasul zi de zi tot mai pe sus, fără e băga de samă cum rid pe la spate de fala lui, cei-ce în față i-au zis vorbele dulci, iac'așa ca să-i facă o plăcere.

Dar' dacă omul singuratic să face în felul acesta figură pe la a cărei spate își dau oamenii coate, — asta puțin doare, și mai ales pe noi cari ne gândim la trebile noastre de obște, nu ne privește de loc.

Mai rău însă decât cu omul singuratic, ne umblă nouă cu omul ce pășește în viața de obște, și acolo i-să întâmplă aceea ce tipului de mai sus.

Că a lucra în viața noastră de obște, înseamnă a ieși din scutul văii cu domoala ei adiere de vînt, cu pacea ei, și a te urca pe coastă sus, ori pe muche sus, unde bat vînturile turbate: ale urgiei dușmane, ale răutății omenești, ale pizmei veninoase, și altele.

A te ținea bine acolo, e măestrie, e dibăcie, e lucru mare. Că și-să cer multe însușiri: Să știi înfrunta vîntul urgiei dușmane, să știi ținea în cei de jos sufletul, ca să câștige plăcere a urca și ei

spre înălțimile unde să dă lupta cea mare, și să știi meșteșugul de a potoli anumite pizme...

Să urci însă pe aceste scări ducătoare la înălțimi, numai îmbrăcat în cămașă fermecată poți: în cămașa fermecată a științei, a învățaturii bune! Scările spre culmi sunt multe, dar' nu avem destui cari să le urce.

De aceea bucurie mare e în mulțimea noastră de jos, cînd vedem că și ici și colo să ridică cite-un bărbat tinăr, care a luat și el pe sine cămașa fermecată a științei, și pornește dintre noi a urca și el pe scara din apropierea lui.

Și ne dăm atunci pe lîngă el cu fețe zimbitoare și luminate de nădejdi în bine, și văzîndu-l poate șovăitor, toți punem mână și-i ajutăm, și fiecare urcare pe cite un fustel al scării, i-o însoțim de strigăte de bucurie: »Bravo tinere! Ești voinic! Ești un Făt-frumos! Glorie ție!« I-o spunem cu toată inima bună, dorind să-l încurajiem, ca să nu să oprească în mersul înainte ci să se înșirue între luptătorii nostri buni!

Dar', Doamne, cît de multe ori ne izbește desamăgirea! De cite ori cel coperit de măgulirile noastre, a celor mici dar' mulți, nici n'a ajuns la ceva mari înălțimi pe scara pe care a pornit, și — ametește! Ametește rău, încît nu să mai știe afla pe treapta pe care l'am ridicat cu toții pe mâinile noastre.

Scările de cari vorbim sînt: carierele de viață în mijlocul nostru. Abia vine între noi un tiner delat învățatură, să se așeze aci ori dincoala ca preot, negustor, avocat, medic, scriitor, redactor, director, etc., toți îl impresurăm cu încurajieri, cu măguliri, cu vorbe bune, ca să-i rămînă viuă voia a

lucra cu noi și între noi pentru binele de obște. Il alegem în corporațiunile bisericești, în direcțiile băncilor, le comitat, ba, de putem, și deputat, — îl omorîm cu ridicarea în sus pe scara cîstei, cu gîndul, că el de pe fiecare fustel pe care l'om înălța, ne va fi de folos și obștei și neamului.

Dar cu cît cineva e mai sus ridicat, cu atât mai mult trebuie să aibă și din însușirile arătate mai sus: Să se știe împotrivi vînturilor potrivnice, dar să știe umbla și cu cei ce l'au ajutat a să înălța, cercînd să ridice și sufletele lor spre sine, și arătîndu-le cît de cît buna sa prețuire pentru dragostea cu care l'au încunjurat și ajutat și la timpul seu.

Cît de mulți însă pătesc între noi, ca tata din poveste, căruia i-ai laudat copiii, și care acum să crede deja pe sine și pe copiii sei, mai frumoși și mai cumiți ca toată lumea, și așteaptă dela ceialaltii muritori închinăciune cu plecăciune, că să lasă să fie văzut de ei, toți niște urfiți și proști!

Ce rău să face omul în felul acesta ametit, care pe cei din jurul seu, cari cu bun gînd îi spuneau ieri că e mai frumos decum era, — azi îi privește de sus, îi tractează de-a călare, abia-i învrednicește a sta cu ei de vorbă, pe toți îi crede mici și urfiți și proști, numai pe sine Făt-frumos, un talent fără păreche, un supra-om! Și nu vede cum cei din jurul seu clatină din cap văzîndu-l cum și-a pierdut dreapta prețuire de sine și de lucrurile din jurul seu.

Și, durere, azi parc'ă mai mult ca ori și cînd, avem nenorocul a vedea pe tărîmul vieții noastre de obște, astfel de oameni ridicați de noi pe scara stimei de obște, ametiți, de să te iei de-o groază! Uite-i cum mai tae și spînzură pe toți citi nu-s de-un glas, de-o părere cu ei, cum nu mai știu ce e dragostea de frate, care iubește și iartă, și adună, nu risipește, și prin iubire pe

toți și toate le biruește! Uite-i în viața noastră de obște mare, și uite-i în viața mică, locală, din orașe și din sate, — că peste tot locul îi găsești...

Și cu atât sunt mai ametiți, cu cît sunt mai lipsiți de adevărata cultură, care e mai ales cultura inimii, cea mai prețioasă decît cultura minții numai! La acești oameni, și sus și jos, prea să potrivește cuvîntul: »Mai mult prețuește un dram de inimă, decît un car de minte«...

Toți ei ne vădesc în chip trist, că: *E mai ușor* — poate la noi mai ales ca la alte popoare, — să urci pe scară în sus, decît ca, după ce te-ai suit, să nu ametești" adevărat — să nu începi a crede despre tine că tu ești un mic Dzeu, iar' cei din jurul tău, toți niște amăriți de vermi tîrîtori...

O vorbă la vreme!

E toamnă tîrzie. Peste codrii se 'ntinde vâl de nouri călători și soarele pare zdrobit și bolnav; strălucirea lui de altădată s-a pierdut și razele lui sosesc la ochiul nostru frînte, fără putere.

Gazda vrednică și-a cărat în grădina casei nutrețul, și-a sămănat ogorul și cum crede că nu mai are nimic de lucru, să pune la vatra focului pe un scăunel și despoale porumb, ori trage la măsca tutun. Alții, cari sunt mai domoli, să lungesc pe laviți, și iarăși alții pornesc încet, agale... la crișmă, să mai pună țara la cale. Nu știu cum în clipa asta mă gîndesc la țărănimea altor popoare și cat să văd ce face aceea? Și o văd trăind cu totul altcum! Pe femei le văd învățînd repede cusătura, iar pe bărbați meșteșugînd niște nuele, din cari cu sîrg vreau să 'njghebeze o corfă, al cărei folos îl iau la vara care vine! Moșnegii stau lîngă vatră și cetesc din cărți soioase povești și povețe nepoților cu ochii albaștri.

Și mă prinde o jale parcă. Ce fac ai noștri? O, de ce nu fac și ei asemenea?

Acum cîtiva ani se pornise lumea și la noi să învețe cetitul și scrisul, în un fel de școli de adulți, cu neștiutori de carte, și vestea că să va porni o astfel de muncă culturală, ne umpluse sufle-

tul de bucurie. Iată, ziceam atunci, cine mai crede, că nu suntem un popor, care-și înțelege chemarea? Dar vai ce repede a urmă potolirea! Abia după câțiva ani, a încetat totul, și din toată pornirea aceea frumoasă, nu ni-am ales, decât cu părerile de rău...

Și nu-i bine așa, fraților! E timpul cel mai potrivit să 'n telegem o dată chemarea și duhul vremii! Să înțelegem, că fără de carte în lumea de azi — nu mai ai parte!

Stringeți-vă dară, voi preacinstiți muncitori ai gliei strămoșești, stringeți-vă iară șirurile și înțelegând marea însemnătate a învățaturii, porniți întru agonisirea ei în loc de a ședea ziulica toată în crîsmă, în fumul de tutun prost, prin care poți tăia cu cuțitul, și în miros greu de te înecă, adunați-vă în casa cutărui cărturar și a pucați-vă de cetit și de scris! Iar voi, cari știți acest cel mai de seamă meșteșug al vremilor mai noi, primiți cu brațele deschise pe frații vostri neștiutori, și arătați-le cărările încurcate, dar ușor de aflat, ale slovenirii. E acesta cel mai mare bine, ce vi-l puteți face și e cea mai mare laudă pentru voi!

În dieta țării credem că să va aduce în curînd la dezbatere legea votului universal, care după toate semnele, va fi legat de cetit și de scris! Să 'nțelegem lucrul acesta și să nu pierdem în tîndălie vremea scumpă, că ne va părea apoi rău că n'am făcut nimic, deși am fi putut face!

Nu vedeți cît de mult vremurile în cari trăim o cer aceasta?! Școlile ne sunt zăvorîte, de par'că suntem din nou pe vremea lobăgiei, cînd în școală nu era iertat să umble, decât poroditele de nemeși și mai rar cite un copil al cutărui popă românesc... Suntem și azi par'că anume împedecați a ne cîștiga învățatură și lumină... Cu atît mai strigătoare ne e dară datorința, să ne punem pe lucru în căminul caselor noastre, în afară de școală! Nu ne îndoim, că mulți preoți și învățători vor lua înșiși această lucrare în mână, iar' unde nu o fac de bună-voie, să li-o ceară poporul s'o facă! Și nu credem, că să va afla preot și învățător român, să respingă această dreaptă cerere a acelor, cari temelie neamului întreg ne sunt!

Iar' dacă nu ni-să îngăduie astfel de cursuri cu neștiutorii de carte, căci am auzit, că în unele locuri deregătorii le-au oprit ca pe niște »adunări neînștiințate«, atunci, cum vi-s'a mai scris în foaia aceasta: luați fiecare cetitor de carte pe lingă voi cîte unu sau doi neștiutori, și 'n săriți lungi și mohorîte, puneți-le în mână cartea și cetiți-le din șirele foilor și cărților lucruri cuminți și mintuitoare!..

Am fi foarte fericiți, dacă am căpăta vești, că lumea s'a pus pe lucru și înțelege chemare vremii!..

UNELE—ALTELE

Judecata asupra alegerii dela Vint

să va publica de Curia reg. ungară din Pesta la 7 Decembre, (Joi în săptămîna viitoare). Desbaterile asupra recursului s'au sîrșit naintea Curiei în 23 Nov., după ce s'au rostit vorbirile de apărare din o parte și din alta. Până la 7 Dec., Curia își face și ea judecata și atunci și-o vestește.

Să fim curioși a o cunoaște? Credem că putem să nu fim... Cam știm cum va fi.

La Seghedin.

Sîmbătă în 2 Decembre își încep pedeapsa de cîte 14 zile în temnița din Seghedin domnii George Enescu, teolog de Cernăuți, dela Bran, dinpreună cu învățătorul Ioan Enescu și încă câțiva soți, osîndiți pentru mi-te aștare la ură contra mieluşilor de Unguri, la tîrg de țară din 1909.

Le dorim toată tăria sufletească și sănătate, ca să se întoarcă în pace din calea lor, — cale atît de bătută încă de frați români de ai lor.

Jocul miresei.

Tot își mai aduc aminte unii frați buni ai noștri de bunul obicei început mai anii trecuți, de a folosi privilegiul nunților pentru a face și cite-o faptă bună culturală. Așa mai nou la nunta dlui Iuliu Albu din Streiu-Plop (Îngă Hațeg) cinstiții nuntași au ținut a lega de această nuntă aleasă și pomenirea unei fapte frumoase și au jucat »jocul miresei« în scop cultural anume pentru masa studenților săraci dela gimnaziul din Brad. Învîrtind cu drag draguța și fericita mireasă, au dăruit pentru scopul pomenit:

»Jocul miresei« a adunat:

Dl Dr. Victor Bontescu	10 cor.
» Dr. Ioan Jantea	10 »
» Ioan Vasiu	10 »
» Szatmáry István n. com.	10 »
» Simion Albu (tata mir.)	10 »
» Iuliu Albu (mirele)	2 »
» Nicolae Zbucnea	5 »
» Nicolae Țintea	5 »
» I. Medrea, preot	3 »
» Ioan Dilca	1 »
» Teodor Ioana	1 »
» Hodos Regina	0.60
» Marcu Lucaci	5 »

de tot suma de cor. 72.60 fl. cari s'au trimis Direcțiunii gimnaziale la Brad, care le aduce cinstiților dăruitori mulțumite pentru nobila lor faptă. Mirilor: dorire de multă fericire!

— Același frumos lucru s'a făcut la nunta dlui Matei Cosma librar în Brad, jucîndu-să jocul miresei pentru gimnaziul din Brad și adunîndu-se astfel cor. 13.14 fl. Calde mulțumiri și urări de noroc tinerei părechi și nuntașilor dăruitori.

— Aceeași Direcțiune gimnazială mulțumește onor. Direcțiuni

a băncii »Severineana«, care în loc de cunună pe sioriul fostului ei președinte Aurel Marin, a trimis fondului gimnazial 10 cor.

Dlul George Burlea, preot în Barcan, care a trimis 5 cor. fondului gimnazial.

Din dietă.

Vorbirea dlui Dr. Al. Vajda.

După dl Dr. Mihali, despre a cărui vorbire în dietă am pomenit în numărul trecut, — au mai luat cuvînt la desbaterea bugetului alți doi deputați români, dnii Dr. Al. Vajda, și Dr. Pop.

Dl Dr. Vajda a vorbit în ședința dela 23 Novembre, fiind primit în un chip tare ciudat din partea partidelor maghiare: în jumătatea întie a vorbirii sale, deputatul naționalist a fost mersu întrerupt și cîrăit de cioarele maghiare, iar în partea a doua a vorbirii, — a fost toată lumea cu el, strigînd după el: Așa-i! Drept ai! Bravo! Să întreceau ungurii cu naționaliștii în a-i da dreptate!

De unde această deosebire? De acolo, că în jumătatea întie a vorbirii sale, dl Dr. Vajda le citea buchile arătînd cîtă putrejune este în țara asta prin cele cancelarii de deregătorii, în care cei ce șed în ele, sînt ca niște »măști de ceară« și nedrepti cu poporul, pe care îl au în ceroul lor de chemare, ca și cum poporul ar fi pentru ei, nu ei pentru popor!

Și cînd le spunea aceste adevăruri crude, neprihăniții »patrioți« îl cîrăiau merou, că nu-i drept, că astea-s scornituri de ale »agitatorilor«, cu cîte toată Abia-l lăsa sau să vorbească, curat povestea țigancei cu: »Un tăciune și un cărbune, taci băiete nu mai spune!«

În partea a doua a vorbirii sale însă, dl Dr. Vajda, a arătat ce rele sînt stările în privința purtării de grijă de sănătatea poporului din țară, că la noi pentru toate sînt bani, numai pentru mai buna îngrijire de sănătatea cetățenilor, nîsunt! Incheie propunînd, ca în scop de a ajuta bunei popoarelor, guvernul să vie cu niște stări a sănătății planuri de legi, prin cari: Crîșmele în Dumineci și sîrbători să fie închise! 2. Să se facă apă de lipsă pentru a să înființa un nou ministeriu: cel al sănătății de obște, care singur ar putea aduce bună rîndială în privința asta, așa cum s'a făcut în România, care e adusă ca pildă de îngrijire de acest fel. 3. Ministeriul să trimită o comisie de pricepători să vadă cum sînt întocmite aceste lucruri în România și să le facă apoi așa și la noi. 4. Să se aducă cît mai repede legea de vot universal!

Vorbirea dlui Dr. St. C. Pop.

În ziua următoare, în 24 Nov. s'a ridicat în numele Ro-

mănilor la cuvînt dl Dr. St. C. Pop, care zbiecîuie siluirea o-braznică ce să face de a maghiariza numele tuturor celor ce atîrnă într'un chip oarecare dela stat, pe cînd de fapt maghiarizarea cea aievea, nu merge! Dovadă chiar capitala Budapesta și jurul ei cel plin de Slovaci și de Șvabi, cari știu ei ungurește, dar pentru aceea nu-s unguri!

Arată cum e viața în comitate: acestea, date pe mîna cîtorva tari și mari, au ajuns cuib cald corupției (stricaciunii, cumpărării cu bani) și nepotismului.

Cînd Dr. Pop. le-a spus acestea, o larmă ca'n iad s'a făcut! Toți zbierau: Nu-i drept! Cum cutezi să spui așa ceva? Dovedești! Țipau ca mușcat, de șarpe, căci — adevărul doare!

Dr. Pop: Poftim cetiți, și veți vedea! Mi-ați cerut »dovezi«, vă voi da dovezi! Le cetește din foile »Az Ujság« și »Pești Hirlep« cari scriu pline de amărăciune despre nepotismul și stricaciunea dela comitate! Patrioților li-se infundă gura.

»Trebue să recunoașteți cu toții, le spune dl Dr. Pop, că slujbele la comitate sînt socotite azi numai ca niște »officium nobile« (slujbă de paradă, în care nu să cere să și lucrezi)!

— Asta nu-i adevărat! — zbieară iară cîrdul de patrioți.

— Nu vă aprindeți, dlor, le zice Dr. Pop, căci nu așa să lecuiesc aceste necazuri prin nesuferire și aprindere. Le-voiu lua toate pe rînd și voi căuta să-mi dovedesc tot ce spun!

— Să nu uîți însă că ești în Ungaria! — îi strigă Nadányi.

Dr. Pop: Mă rog, ceea ce vă este iertat Dvoastre să spuneți, îmi va fi iertat și mie! Cu atît mai virtos, că eu le cunosc din vedere și pățanii proprii, încă cît de amare.

Și le înșiră apoi păcatele rînduirii de azi dela comitate: virilismul, să poți tu fi legiutor la comitat și fără să te vree poporul locuitor, care nu te-ar fi ales acolo ca trimis al său! Apoi că slujbașii mai înalți sînt membri la congregație din slujbă, avînd adecă a-și fi ei sieși și controlori și judecători; dar' uriașă nedreptate e care să face cu limba poporului în cancelariile comunelor, unde chiar și aci să nesocotește! Și apoi că în ținuturile naționalităților, nu să pun deregători din sînul lor, ci tot streini de popor! — Înșiră apoi o mulțime de volnicii, pe cari slujbașii le săvirșesc în paguba poporului de sub mîna lor.

Spunîndu-le însă dl Dr. Pop prea multe oarșane, — toată vorbirea i-a fost mersu tulbu-

rată și întreruptă ca de un cird de cioare!

Di Pop s'a alăturat apoi la propunerile de ieri a dlui Dr. Vajda, și nu votează budgetul neavînd încredere în guvern.

Din România.

Din București să scrie foilor mari din Viena și Pesta următoarea știre frumoasă:

— In budgetul anului viitor, România ia 50—60 milioane Lei sarcini nouă pentru scopuri militare. Și anume: cu acest spor de cheltueli statul român va să înceapă zidirea de mari corăbii de războiu și prefacerea portului Constantința în port de războiu, nu numai de negoț cum e astăzi. Va fi un port de războiu de rangul întâi! Să vor procura apoi cinci corăbii submarine (torpiloare umblătoare pe sub apă) și citeva zdrobitoare de torpiloare, așa ca în scurtă vreme România să aibă o puternică flotă de război, în Marea-neagră, în stare a-i apăra coastele spre mare de orice atac dușman!

In aceeași vreme statul român va zidi o flotilă deosebită de corăbii mai mici, și pe Dunăre și pe Prut, — care să poată apăra țara la gurile Dunării și spre Miază-Noapte.

Inpă în anul viitor guvernul să apucă de intruparea acestui plan, pe care l'a făcut încă înainte cu vre-o 5 ani.

Regele Carol grăbește lucrul acesta, dorind să-și știe țara apărată nu numai pe uscat de o armată bine instruită și bravă, ci și pe mare și pe Dunăre să fie în stare a să apăra cu sorți buni de orice atac dușmănos.

După-ce pe uscat a ajuns a avea o armată modernă, respectată și temută, — acum aceasta e dorul cel mai viu al înțeleptului Rege român și al sfetnicilor săi. Iacă de ce pot zice iară:

„Sunt mîndru că-'s Român!“

*

Dieta română.

Duminecă s'a deschis la București dieta țării în ședițele ei de toamnă, cu frumcase forme. Insoși Regele a cetit Cuvîntul de tron pentru deschiderea lucrărilor sfetului țării, — și în Cuvînt Regal a atins și treburile de mai sus, spanînd că, mulțumită lui Dumnezeu, starea visteriei țării îngăduo ca conducerea țării să facă cheltuelile ce i-se cer pentru înmulțirea mijloacelor de apărare a țării.

Cele două case (a deputaților și a senatorilor) au primit cu însuflețire cuvîntul Regal. De sigur să vor vota sumele cerute.

Războiul italo-turc.

Războiul cel greu și plin de primejdii, să pare că încă abia acum să începe.

Italienii, primind întărituri de acasă, ies din cetatea Tripolis și încep înaintarea în lăuntru țării, spre a cuceri oază de oază și a aduce la supunere pe locuitori.

In 26 Novemb. s'a început această înaintare a trupelor italiene spre lăuntru țării și fiindcă orașul Tripolis era încungiuurat în un inel puternic de trupe turcești, a trebuit să se dee un asalt zdravăn asupra acestora, spre a le sparge linia de împresurare. Lupta s'a dat și ea a fost crîncenă, și a ținut o zi întreagă, perzînd și din o parte și din alta mulți oșteni, — dar în urmă Turcii au fost înfrinți, briul lor rupt și ei siliți a să retrage, lăsînd drum liber înaintării Italienilor pe toată linia.

Inseși rapoartele italiene spun, că lupta a fost foarte grea, căci ea s'a dat cu trupele turcești regulate, nu cu voluntarii, cu glotașii.

Regimentul 11 de bersaglieri italieni, a prins o companie de infanterie turcească întreagă,

— O știre dela 28 Nov. din Constantinopol, din parte turcească, spune, că în lupte mai nouă, artileria italiană a lucrat mai tare ca ori cînd, în timpul acestui războiu. Două sate le-a pustiit cu totul, dar, zice, Turcii au respins pe italieni cu mari perderi.

Să vede că acum acolo în lăuntru țării să dă lupta dela oază la oază (dela o grupă de sate la alta). Turcii de sigur să întăresc în locuri care li-s lor mai bune de apărare, și până Italienii îi scot rînd pe rînd de peste tot locul, vor avea lucru greu, pe aiurea vor mai mînce și bătae, — căci nu e ușor a lupta tu prin locuri cu totul necunoscute. Nici nu știi din ce lature, din ce ascunzătoare îți sare inimicul pe neașteptate în cale.

— Au noroc italienii cu mașinile de zburat. Acestea le fac slujbă bună. Ofițeri isteți zboară cu ele înainte peste locurile pe unde au de trecut și privind de sus că ce e pe jos, duc știri comandai militare, care așa tot cam știe ce are naintea sa în drum. Așa au adus mașinile știre zilele astea, că după luptele mai nouă, două coloane de Turci să vadă retrăgîndu-să despre Ainzara spre Tarbura, și să vadă a fi vre-o 2000 luptaci. Cei de pe mașini au văzut și aceea, că la Ainzara abia au mai rămas vre-o 20 de corturi de-ale armatei și că pustiită fiind comuna prin luptele date

asupra ei, acum să vadă făcîndu-se barace pe sama locuitorilor rămeși fără adăpost.

— In Tripolis au fost zilele astea duși naintea tribunalului de războiu doi ofițeri turci prinși, cari ci-că au fost aflați că ațîțî pe Arabii din oraș contra Italienilor, deși ca prinsoneri și-au dat cuvîntul, că vor fi pe pace.

Tribunalul militar i-a judecat scurt la moarte. Au fost scoși în cîmp și împușcați.

— In înaintarea lor, Italienii spun că au aflat în sate mulți luptători beduini pe cari i-au legat cu lanțuri de arborii oazei, ca să nu le fugă și fiindcă oamenii să-i lase cu ei de pază, încă nu au.

Cît amar și cite suferințe, Doamne, duce cu sine și lasă pe urma sa un războiu de aceste, pe unde trece!

Spargerea școlii de stat din Sîntîndreș.

Foile dela Deva din săptămîna trecută, vin cătrănite foc, că la Sîntîndreș s'a petrecut un lucru mare: Făptuitorii necunoscuți au intrat Dumineca cea-laltă noaptea în școala de stat, spărgîndu-i ușa și ferestrele.

Pentru asta foaia „D. és V.“ la care lucra inspectorul școlar, e foc și pară să cere să se trimiță gendarmi mulți pe capul satului și să nu să ducă din sat până nu află pe făptuitori, pe care să-i pedepsească grozav.

Înțelegem în felul său supărarea „patrioților“ dela foile maghiare, și noi nu aprobăm fapta spărgătorilor dela Sîntîndreș, dar o mică tâlcuire tot lăsăm să-i urmeze:

In acest sat Românii, fiind oameni vrednici, și-au zidit o școală frumoasă și mare, sfințită în toamna asta. Pe lingă școala română, ține însă și statul un pui de școală de stat. Dar Românii nu-și trimit copiii la școala maghiară, și totuși dascălul de stat stă în sat și să plimbă și ia plata pe nimic. Ca o provocare pentru Români. Acest lucru să vede că a scos din răbdare pe unii oameni mai iuți de fire și ei și-au răzbunat pe provocarea statului, așa cum i-a tăiat capul.

Că au dat cu săcurea în ușa și în ferestrele ori păreții școlii de stat, bieții oameni n'au făcut bine. Că mai tare decît în aceste lemne, dat'au ei în sufletul școlii de stat și în prostia inspectoratului și a ministeriului care ține dascăl în acest sat, prin aceea că n'au trimis nici un copil la școala lor.

Prin asta frații nostri Români din Sîntîndreș s'au arătat mai bravi și mai înțelepți ca mii de alte sate românești! Bateria lemnelor din școală,

care singure ele erau... elevii dascălului de stat, putea rămînea!

Dar' că patrioții dela „D. és V.“ n'au drept, o recunoaste și o foaie maghiară, „H-e“ tot din Deva, care povestind în-timplarea, scrie:

...„Decînd Românii își au școala lor, școala de stat e goală și învățătorul n'are școlari. Nimenea nu-și lasă copilul la școala de stat! Duminecă spre Luni apoi au spart ușa și ferestile școlii de stat cu săcuri. Nădăjdum că gendarmeria va prinde pe făptuitori și i-a da pe mîna procurorului.

„Dar un lucru nu-l înțelegem: Dacă învățătorul acela (de stat) n'are de lucru, căci dascălul valah i-a pescuit școlarii, atunci ce așteaptă cei dela inspectorat? Sunt groaznic de multe comune în comitatul Hunedoarei unde nu este școală de loc, și ar primi bucuos și o școală de stat. D'apoi ducă-l acolo unde va fi primit cu bucurie!“

Da, da! Dacă și inspectoratul de stat ar gîndi așa. Dar el nu asta o vrea, ci ca să năcăjască pe Români acolo unde ei vreau și jertfesc ca să-și aibă școala lor! Pe aceștia să-i desguste, să-i amărăscă! Că nu cultură urmărește acest inspectorat! Iar sîcăiala lui, uite, mai și scoate pe unii oameni din răbdări!

Sfințire de școală pe Cîmpie.

O frumoasă zi de praznic cultural au avut Românii din Agirbiciul de lingă Turda, în 19 Nov. n. cînd și-au sfințit noul edificiu școlar. În lipsa protopopului (bolnav) sfințirea s'a făcut prin dl preot Vincentiu Orăsan și pr. I. Opiriș. Părintele Orăsan a ținut poporalui o frumoasă vorbire, lăudîndu-l pentru felul cum a înțeles glasul vremii și a jertfit din greu pentru înălțarea acestui altar al Culturii naționale! Poporul a rămas foarte mulțumit în sufletul, seu de recunoașterea faptei sale, bune.

Sara s'a dat un Concert, de cătră Corul țărănesc din comună, cor, care e așa de bine instruat (învățat) încît e cel dintîi din tot comitatul! I'a mers vestea, încît unde numai este o sfințire de școală sau biserică, e chemat corul dela Agirbiciu, condus de harnicul învățător I. Biju.

Unde-s conducători bani, ca la Agirbiciu, să fac, încă, lucruri frumoase cu poporul! Fie-le spre laudă și conducătorilor și poporului, care le urmează cu înțelepciune bunele povețe.

Tot lucrul vrednicește cu atît mai mult luare aminte și laudă, cu cît această comună e jumătate locuită de Unguri, — și totuși uite Românșii nostri ce frumos țin la ce e al lor!

După concert, coriștii s'au fotografat în grupă, mulți din ei ținînd în mînă foile „Libertatea“, „Foaia Interesantă“ și celelalte, — ca semn că dragă au slova românească și sufletul din aceste foi.

Vom aduce în curînd chipul lor frumos.

85 familii - 35 membri.

— Poporul însătat după lumina cărții. —

— Răsunet la articolii „Sunt mîndru că-'s Român!” —

Turda, Novemb. 1911.

Am urmărit cu mult drag frumozii articoli din „Libertatea”, a căror scop cuminte este: să ne înalțe, să ne întărească credința în neamul nostru românesc și mîndria că suntem Români!

Pildele despre vrednicia fraților noștri din Țara liberă a României, sunt bine alese. Ca să nu ne poată însă nimenea spune că ne fălim cu pene streine, voi povesti și eu o faptă vrednică de încrestat și de laudat, care de asemeni e în stare să ne însuflețească și să ne facă să fim mîndri de neamul nostru.

Fapta asta la înțila vedere ne apare ca lucru mărunț căci e vorbă numai de un sătuleț românesc din Cîmpia Ardealului.

În zilele trecute s'a ținut în satul Inoc, din comitatul Turda-Arieș, adunarea noului Despărțămînt al Asociațiunii, rupt din despărțămîntul Turdei.

Am fost și eu de față ca trimisul comitetului Despărțămîntului vechiu, ca să fiu martor la formarea și încheierea noului despărțămînt, chemat să răverse binefacerile Asociațiunii și peste comunele din jurul Vințului-de-sus.

Mărturisesc sincer, că eu, care m'am dus la Inoc cu hotărîrea de-a însufleți cu puterea cuvîntului pe Românii din această mică comună și a le descoperi lor rostul scumpei noastre însoțiri culturale a „Asociațiunii”, la urma urmelor m'am întors acasă însuși însuflețit și întărit în credința puterii de viață a poporului nostru dela satel. Mi-am mai cîștigat încă-o dovadă despre adevărul spus de mulți bărbați de seamă ai noștri, că în poporul nostru e îngrămădită multă vlagă, multă sete de lumină și de carte, și nu trebuie decît ca, la timp potrivit să aprinzi schinteia, ca să te minunezi de ceea ce poți face cu el, dacă îi știi vorbi la inimă.

Nici prin minte nu-mi trece ca să micșorez vrednicia bravului preot N. Galea, despre care m'am încredințat, că în cei cîțiva ani de cînd e în comuna Inoc, și-a cîștigat un nume bun și o ascultare nețărmurită.

Este însă ceva ce nu-e a-se ști numai vredniciei preotului, pentru că am întîlnit acest lucru și în alte părți, unde preotul nu s'a văzut așa stăruitor ca la Inoc. Acest ceva pe care l'am văzut strălucind în ochii țăranilor noștri în toate satele pe unde numai am propovedit evangheliul dragostei față de limba și cartea românească, este un dor netîlnuit de-a să lumina prin carte românească!

Ei bine, ca să nu mai lungesc vorba, la Inoc s'a întîmplat minunea pentru ochii streinilor — dar un lucru de sine înțeles pentru cel

ce cunoaște sufletul poporului nostru românesc, s'a întîmplat că din 85 familii cite sunt în comuna aceasta, s'au scris cu totul treizeci și cinci de membrii la „Asociațiune”.

Până acum în sat erau numai 5 membri ajutători. Cu privilegiul adunării din zilele trecute s'au mai înscris 27 membri ajutători și trei membri ordinari, tot dintre țărani. Aceasta pe românește înseamnă, că pe viitor micile cărțițele tipărite de Asociațiune a nume pentru luminarea poporului român dela sate, vor năpădi peste comuna Inoc, astfel încît aproape tot în a doua casă va fi cite un exemplar din acele cărți și din calendarul ce dă Asociațiunea.

Și ca să se producă minunea asta, nu a fost de lipsă decît să ne coborîm odată în mijlocul poporului și se-'i grăim cîteva vorbe la inimă, în dulcele și respicatul nostru grai românesc...

Dr. Valer Moldovan.

Scumpire pe toată linia!

Nu poate nime proroci unde vom ajunge mine-poimîne cu scumpirea lucrurilor.

E de toată minunea ce să întîmplă. Să scumpesc toate de-a năroada în jurul nostru, încît omul sărac nu mai știe că oare mine el mai poate ieși în lume cu venitul lui mic și mai poate-și împlini trebuințele, ori va da cu capul de păretele scumpetei de și-'l va sparge?!

Să scumpesc mărfurile în prăvălii, lucrurile de hrană, de îmbrăcăminte, de fer, să scumpește grozav lemnul de zidit, scînduri, grinzi, tot; să scumpește vitele, poamele, să scumpește pămîntul, să scumpesc lucrătorii, nimic nu vrea să mai țină samă de vremile pacinice și cune de mai nainte, — toate o rup în galop pe scara scumpirii în sus!

Îndeosebi însă să silesc a-și urca prețul muncii lor lucrătorii de tot felul. Porneala vine dela cei de prin orașe, cari, organizați în societăți de muncitori și de apărare a intereselor (folosului) lor, au început a cere plăți mai mari. De nu li-s'au dat, s'au pus în „grevă” (au încetat a mai lucra) până nu li-să va da cît cer. Stăpînii fabricelor au fost siliți a le da, căci ce să faci cu fabrica fără lucrători? În schimb însă au urcat și ei prețul lucrurilor ce ies din fabrică: a mașinilor, a mobilelor, a mărfurilor de tot felul. Cînd acum lucrătorul ajuns la plată mai bună, a mers să-și cumpere lucrurile de trebuință cutari și cutari, a văzut că tot nu-i iese socoteala mult mai bine ca în trecut, căci din banii mai mulți ce capătă, și el trebuie acum

să dea mai mult, pentru lucrurile de care are lipsă, pentru hrană, haine, mobilă, cuarțiri, scumpite toate și ele în măsura în care ei au scumpit lucrul!

Alătura cu scumpirea din orașe, a mers apoi și scumpirea la sate. Săteanul pîn' aci dacă vindea o pereche de pui cu 1 coroană, cu coroana aceea își căpăta din prăvălie în măsură îndestulătoare pentru el lucrurile de lipsă pentru casă, pe o zi două. De-odată el văzu că pentru coroana lui nu mai capătă decît aproape pe jumătate atîta la oraș! Atunci în chip firesc își zise: am să trag și eu de pe ai mei cumpărători prețul scumpirii pe care o află la oraș! Și nu mai dă puii cu 1 cor, ci cu 1 cor. 50, cu 1 cor 80; cu 2 cor., ori și peste atîta! Totășa ouăle, grîul, mielul, și alte ce are de vînzare.

Cei ce au pornit scumpirea: muncitorimea, au pornit-o cu gînd bun, voind să-și îmbunătățească ceva în soarta lor, — precum e și de dorit și să și cade, și li-o dorim și noi.

Iată înse cum sunt de strîns legate de olaltă lucrurile în societatea omenească, cum să țin unele de altele, — încît mișcînd numai o petricică dela fundamentul rînduirii acestei societății, mișcarea se simte în toată alcătuirea până sus! De-a mișcat pătura din jos, talpa acestei alcătuirii, muncitorimea, ceva, s'au mișcat și paturile mai sus puse și și-au crescut măsurile în același fel. — Așa că dacă îți dai bine sama de lucruri, apoi — suntem tot acolo unde am fost!

Noi suntem pentru *îmbunătățirea* sorții muncitorilor și a poporului peste tot, — spunem drept însă, că nu vedem în ce fel să va putea face asta în chip mai simțit, căci dacă paturile suprapuse, la scumpirea lucrătorilor răspund cu scumpirea tuturor mărfurilor, — nu mult a dat înainte soarta celor de jos.

Și până azi vedem că tot așa să face.

E o luptă îndirjită între pătura lucrătoare și cea a proprietarilor, dar e mare numărul celor ce stau, cu puținul lor venit, în afară de cele două tabere luptătoare, — și aceștia apoi sufăr mai mult decît toți.

De altfel și luptători și privitori la această mare încordare pentru ajungere la o mai bună stare, — privim plini de griji la viitor, neștiind unde vom ajunge prin atîta scumpire pe toată linia!

În lupta aceasta a muncitorilor din capul locului s'a făcut o greșală: ei s'au gîndit numai la plata lor, dar la

urmările urcării lor, de plată, la scumpirea lucrurilor pe care și ei trebuie să le cumpere, nu s'au gîndit.

Ce trebuia să facă din capul locului organizațiile muncitorilor? Atunci cînd au făcut greve pentru a sili pe proprietarii fabricelor sau atelierelor mari, a le da plată mai mare, să le fi pus ca condiție fără care pace nu să poate face: să nu urce și ei prețul fabricatelor! Atunci și de le urca plățile cu mai puțin, acel puțin rămînea mai curat în mînile lor, decît altfel.

Azi ne-ar trebui alt rînd de greve: Cînd lucrătorii unei fabrici, a unui firez (îndeosebi materialul de lemn să scumpește grozav prin volnicia proprietarilor de fireze, cartelați între ei!) lucrătorii să facă grevă și să nu mai lucreze până atunci, până ce volniciei proprietari nu *reduc* prețurile!

Așa ar da dovadă de înțelepciune mare și de ocrotire a mulțimii, a grosului poporului.

Dar altfel nu să văd roade bune: după lupta dintre muncitori și proprietari.

S'o facă macar în viitor.

Cercul Dobra al „Asociațiunii”.

Programul prelegerilor populare stabilite a să țină în luna Decembrie a. c.

1. Roșcani: conducător: Emanuil Șuiaga, 3 Decembrie. 1911.

Prelegători: Iosif Morariu: Din parabolele lui Isus. T. Neamțu: A binărit. Al. Serbu: Cariera neguțătorească, desbre geșefturi. O. Fulea: Cum putem avea folos dela bănci. — T. Neamțu: Proecțiuni cu schiopicul.

2. Gothatea: conducător: Dr. St. Chiriloviciu, 4 Decembrie 1911.

Prelegători: Ioan Iancu: „Din economia rațională pentru țărani”. Dr. D. Cazacu: „Din legile țării”. D. Datea: „Stricăciunea vinarsului”. T. Roșiu: „Asigurarea vitelor”. O. Fulea: „Urmările bune și rele ale băncilor”. — T. Roșiu: Proecțiuni cu schiopicul.

3. Rădulești: conducători: Iosif Morariu, 10 Decembrie 1911.

Prelegători: Dr. L. Petric: „Sfaturi igienice”. P. Hadan: „Din cultura viței de vie”. E. Șuiaga: „Grădinărit și gurdari vii”. T. Roșiu: „Despre tovărășii”. O. Serbu: „Indemnuri la geșeftărie”. J. Morariu: „Credințe deșarte la poporul nostru”. T. Roșiu: Proecțiuni cu schiopicul.

4. Bretea: conducător: Zevedei Murășanu, 19 Dec. 1911.

Prelegători: Dr. St. Chiriloviciu: „Din legile țării”. O. Fulea: „Banii dela bancă, cîțit en

donă tăişe". I. Juga: „Maşini agricole". P. Hădanu: „Cultivaţi viile". T. Roşin: „Proiecţiuni cu schiopicul.

Din străinătate.

Regele Angliei în India.

Având Anglia stăpânirea cea mai răspândită în lume şi fiind stăpână şi peste India îndepărtată (Asia), regale englez e totodată şi împărat al Indiei. La încoronarea ce i-se făcuse astă vară, au luat parte între trimişii tuturor ţărilor stăpânite de Englezi, şi trimişii Indiei şi acum Regele, fiindcă ţine mult la titula de împărat al Indiei a pornit să meargă să vadă această mare împărăţie şi se pună acolo în mijlocul ei, Coroana-i împărătească pe cap. Regele e urmat de o mare ceată de însoţitori străluciţi, domni mari şi gherali, şi chiar acum e pe mare spre Ind. Pe unde trece, e primit de trimişii capilor încoronaţi, cu semne de mare cinste, pe care i-le dau ceialalţi purtători de coroane, pe lângă a căror ţări ori ţărmi de mări trece.

*

Războiul rămas.

Săptămîna trecută a ieşit la iveală, că în vara anului acestuia Europa a trecut prin o primejdie de cumplit războiu, mult mai mare decît visa cineva! Pe cînd între Germania şi Franca era un pic de încordare pentru împărăţia depărtată Marocco, pe care Franca să făcea stăpînă, iar Germania voia să aibă şi ea ceva parte, şi pentru asta să cam încordaseră lucrurile între ele, — pe atunci Anglia tare stătea de Franca să pornească războiu asupra Germaniei imbulzitoare, că ea, Anglia, îndată îi dă ajutor cu 150.000 de soldaţi şi cu uriaşele sale corăbii şi va fi vai de Germania!

Ci-că numai isteţimei împăratului Wilhelm e a să mulţumi că fioroasa încăerare n'a urmat. El a zis: Mai bine las pe Franca cu treaba ei şi mă mulţumesc cu ceva puţin în altă parte, — decît să intru în un războiu, a cărui sfîrşit singur Dzeu îl poate vedea înainte! Că să făcea o încăerare nemai pomenită: în ajutorul Germaniei trebuia să sară Austro-Ungaria şi Italia, iar în ajutorul Franciei venea uriaşul dela Miază-Noapte, Rusia, şi unde-şi pune şi el laba, lăsa urmă!

Şi lumea mare n'a ştiut nimic; abia acum iese la iveală prin ce zile cu primejdii am trecut.

*

Revoluţia în China.

pare a-şi aduce roadele: China capătă şi ea dietă, sfat al frugaşilor ţări. Statul şi a început se din-

ţele (adunările) şi printre cele dintii hotărîri ale lui e aceea, că părăsesc şi i calendarul vechi chinez şi să alătură la calendarul acesta al nostru. Dela 1 Decembrie acest calendar e domn şi în China.

Şi încă o hotărîre care arată „modernizare" mare: Chica chineză să scoate din modă şi prin lege să porunceşte lăpădara ei. Până azi de mii de ani bărbaţii Chinezi poartă o chică ca de femeie, mergînd în o singură coadă lungă, din creştet până jos la călcie. Li face de comedie în toată lumea. Noua lege li pune capăt ciudatului obicei.

NOUŢĂŢI

NOEMVRIE...

În cuptorul meu plîpîie focul şi eu întins pe sofa, privesc la flacăra roşietică cum să zbate şi tremură, ca un steag bătut de vînt. La fe-reastră am tras perdelele şi — acum întunerecul, care a 'nvăluit odăiţa mea pretinoasă, să 'ntinde peste tot, ca un vâl negru. O dungă de raze roşii-strălucitoare, străbate doar din gura sobii şi asta cade pe fruntea mea, arătîndu-mi par'că un drum, sîropit cu sînge... Focul plîpăie încet şi din cînd în cînd trozneşte cite-un lemn, străbătut de flăcări. E atîta farmec în aerul acesta închis şi mă simt atît de fericit încuiat în singurătatea odăiţei. Uşa e zăvorîtă şi-n lumea aceasta mică, pe care mă simt stăpîn, mă gîndesc la atîtea frînturi din viaţă. Din cînd în cînd aud cum geme vîntul pe afară şi par'că mi-ar bate cineva în fereastră. Tre-sar şi pornesc la geam. Dau perdeaua la o parte şi privesc în strada cuprinsă 'ntr'un vâl de întunec. Nu-i nime. A 'nceput să cadă o ploaie mărunţă şi deasă. Ce trist o fi acum în largul firii. Mă gîndesc la cite un biet drumet, fără casă, fără adăpost. O, e dureros, e prea dureros! Şi las perdeaua să cadă iar, să nu mă mai gîndesc la nimic, să alung vedeniile, cari cearcă să mi-se furişeze în suflet şi să mă supună.

E cald, şi o moleşală îmi cuprinde trupul par'că, atît de dulce e şi ademenitoare. Dar nu-mi cade bine hodina şi 'n suflet simt o 'nfiorare. Merg încet spre masa de scris, încep să rostogolesc vravul de cărţi şi frunzăresc prin ele. Aş vrea să cetesc o pagină, dar n'am astîmpăr. Intorc filă după filă, şi cite un rînd, ce-mi alunecă pe sub ochi, îmi trezeşte atîtea gînduri. Icol coala printre file găsesc o petală galbenă, uscată, şi mă gîndesc la cine mi-a dat o. Şi, uite, nu mai ştiu! Mă frec pe frunte, mi-o aşez în scaunul pămîi, dar e zadarnică sfortarea. Par'că mă cuprinde o minie, c'am uitat lucrul acesta. Răsfolesc mai departe printre cărţi şi ajung la notiţele mele. Şi-acum mi-se deschide par'că o lume nouă dinainte, şi o viaţă, care s'a pierdut ca un

cîntec din bătrîni. Rînduri scrise cu creionul, pe cite o filă galbenită versuri, în care să oglindeşte taina unei tinereţi, care e numai a mea şi a cite unei fiinţi, care poate în sara aceasta ploieasă de Noemvrie, undeva departe, să gîndeşte ca şi mine la o dragoste din copilărie...

E tîrziu şi focul în sobă s'a potolit. Jărătecul roşu scînteie şi cup-torul sloboade valuri de căldură. Închid ochii şi stau așa, gîndind la viaţa aceasta stingheră? Işi are şi ea farmecul ei, dar par'că tot nu-i cea mai fericită. Ar putea fi şi alt-cum. — Un suflet, un suflet, să-ţi fie aproape, să te înţeleagă, mai mult, să te iubească, lipseşte...

Stîng luminarea şi nu mai vreau să ştiu nimic... Într'un tîrziu aţi, pesc şi 'ngîn adormit de jumătate versul dulcelui Eminescu: „Floare-albastră, floare-albastră, totuşi este trist în lume..."

Seb. Bornemisa,

*

Viriliştii români la comitatul Hunedoarei, sunt următorii 36 inşi.

Îi însemnăm aci arătînd naintea numelui lor numărul sub care să află în lista generală, iar după numele lor însemnăm darea cită o plătesc şi cum le e socotită: simplu ori dublu. La cei căror s'a numărat darea simplu, punem după cifra dării un s, la cei ce au cerut să li-să socotească, pe temeiul diplomei lor, dublu, punem un d.

dare cor.

4.	Dr. A. Vlad, Orăştie,	5418. d.
8.	I. I. Vulcu, „	3513. s.
12.	Dr. I. Mihă, „	3170. s.
15.	Dr. A. Muntean, „	2733. d.
16.	Nic Vlad, „	2694. d.
41.	I. Stănescu, Cugir,	1545. s.
48.	Dr. E. Papiu, Orăştie,	1442. d.
55.	Dr. S. Moldovan, „	1295. d.
60.	Const. Olariu, Cugir,	1186. s.
65.	Dr. R. Boca, Orăştie,	1128. d.
77.	Const. Baicu, „	999. d.
85.	Dr. C. David, „	931. d.
89.	Ioan Moţa, „	917. s.
90.	I. Indrieş, Băcăinţi,	908. s.
98.	Dr. G. Dubleş, Huned.	880. d.
104.	Dr. A. Deak, Orăştie,	848. d.
112.	Dr. R. Dobo, „	814. d.
116.	Todor Dobo, Haţeg,	799. s.
128.	Dr. G. Suciu, „	762. d.
131.	S. Corvin iun. Orăştie	752. s.
136.	Ales. Petrovici, Zam,	725. s.
137.	Dr. St. Rozvan, Iliia,	720. d.
145.	Sim. Chirca, Huned.,	687. s.
153.	Ion Cutean, Brad,	656. s.
162.	Sim. Oltean, Cugir,	638. s.
162.	Dr. I. Margita, Geoglu,	637. s.
169.	Dr. I. Popu, Orăştie,	625. s.
173.	Fr. Hossu L., Deva,	612. d.
194.	Dr. Iustin Pop, „	568. d.
195.	Vasile Boneu, Brad,	565. d.
208.	N. Opincar, Orăştie,	510. s.
223.	Manase Iar, Simeria,	520. d.
244.	Andrei Truca, „	468. d.
246.	Petru Onea, Almaş,	466. d.
247.	N. Obedân, Brad,	463. s.
253.	Dr. Al. Hossu, Deva,	452. d.

Adecă: din 258 virilişti, avem şi noi Români 36 inşi. Poţini faţă de potopul de streini înali în listă, dar totuşi mai mulţi ca în trecut şi arătînd un spor. Dintre aceştia 36 inşi, 16 sunt din Orăştie, 3 din Deva, 3 din Brad, 3 din Cugir, 2

din Haţeg, 2 din Hunedoara, din alte localităţi cite unu.

*

Sfinţirea şcolii din Logoj. Zîdînd parochia gr. or. din Logoj o şcoală nouă, mare, cu etaj, cu 9 sale de învăţămînt, — a sfinţit-o Dumineca trecută cu mare pompă. A venit la sfinţire P. S. Sa dl Episcop Dr. Cristea, fiind primit Sîmbătă la gară de mare mulţime de credincioşi. Clopotele amînduor bisericilor, şi gr. or. şi gr. catolică, vesteau venirea arhierului. Sara i-s'a făcut conduct cu torţe de cosul măestrului Vidu, care i-a cîntat la locuinţă două cîntări.

La sfinţirea şcolii P. S. Sa a rostit o foarte frumoasă şi ouminte cuvîntare despre şcoală şi chemarea ce ea o are: de a ne creşte oameni buni şi de omenie şi cu temere de Dzeu. Asemenea frumos a vorbit preşedintele comisiei şcolare Dr. V. Branisce, şi alţii. A fost o măreaţă sărbare ce a adus slăvire culturii naţionale şi celei ce ni-o dă: şcolii române.

*

Călătorie de nuntă — În balon. Să întimplă azi atîtea lucruri, cari la întia vedere, să pare, că n'ar avea nici o însemnătate, dar luîndu-le în întregime, vedem că ele sunt semnele unei noi vieţi, cu alte gînduri şi cu altă desfăşurare. Acum cîţiva ani de maşina de zburat şi de balon, se pomenea numai ca de ceva, ce nu e serios, şi mulţi oameni zimbian, de li-se spunea, că venivor vremi, cînd trenurile vor privi cu multă stimă la baloane şi la maşini de zburat, cari vor forma cel mai fericit şi mai folosit mijloc de călătorie de colo, colo. Şi iată, că abia cîţiva ani au trecut dela întiele încercări fricoase şi azi maşina de zburat taie grămezile de nori, ridicîndu-se până la înălţimi de aproape 4—5000 metri, iar pe spatele balonului pornesc — mirii în călătorie de nuntă! Că nimic par'că nu te poate legăna mai plăcut, ca balonul în aer, unde nu simţi nici o zguduitură, ci mergi lin şi dat pradă unei fericiri fără de margini. Lumea, cu micile ei păcate şi cu luptele ei sărăcicioase, a rămas departe sub tine, şi tu nu zăreşti, decît albastrul fără de margini a cerului, care te îmbată de fericire.

Înţelegem astfel de ce locotenentul Wilhelm König, luînd în căsătorie pe Ludmila Schunilo fata unui maior, n'a mai plecat să facă călătoria de nuntă, ca mirii de toate zilele, cu trenul, ci s'au pus în un balon frumos, împodobit cu flori şi verdeaţă, şi între uralele de bine ale nuntaşilor şi a principelui de coroană Iosif Ferdinand, au pornit în dnpă amiaza uneia din zilele trecute, din oraşul Linz, şi s'au înălţat în căsulia plăcută a balonului, care mai repede decît ai gîndi i-a dus în văzduh, ascunzîndu-i dinaintea ochilor celor de jos, cari cătau uimiţi pe urma lor..

*

Prigonirea tricolorului. „Tribuna” primește următoarele rânduri:
 In 26 Novembre (Duminecă) intelectualii români din Gurahonț și Imprejurime (com. Aradului) au avut o petrecere cu joc aici în Gurahonț. S'a jucat și „Călușerul și Bătuta”. Feciorii erau încinși cu brfuri tricolore și tot din panglici tricolore le erau și cocardele pe căciuli. Indată după sfârșitul petrecerii zbirii primpretorelui din Boroșsebiș, jandarmii, au confiscat (luat) toate brfiile și cocardele pe cuvânt de agitare împotriva statului. Ordonanța „intimă” a contelui Khuen Héderváry să respecte deci și la noi...

Nr. 4 din „Cosinzeana” a apărut și să trimită celor peste 1200 abonați ce are revista până acum. E și acest număr frumos și interesant, dând abonaților cetiri vrednice de luare aminte.

O recomandăm tuturor familiilor și casnelor române, ca pe o revistă plăcută și folositoare.

Ilustrații are tare interesante, câteva iar de pe cîmpul de războiu din Tripolitania.

Mulțumită. Pentru zidirea școlii noastre confesionale gr.-or. române Brăzești (tr. Lupșa) a binevoit a ne ajuta consistorul dela Sibiu cu suma de 600 cor., iar binevoitorul Vasile Stroescu cu 500 cor. — pentru ce li să aduce și pe calea aceasta călduroase mulțumiri din partea parohiei. — In numele comitetului parohial: Gavriil Rancea, preot.

— *Atragem luarea aminte asupra anunțului prăvăliei nouă de porțelan și sticlărie, ce publicăm în numărul de față.*

Rectificare La notița noastră din numărul trecut, că la constituirea despărțământului Beclean, lumea a fost poftită cu invitări tipărite la streini, — ne scrie dl adv. Dr. Micșă, că firma „Horgos és Megyesi” e în parte română, întrucît dl Horgos nu e ungar, ci român. Ne-a indus în eroare faptul că pe invitări era pusă signatura „Horgos és Megyesi”, ungurește, pe cînd de era „Horgos și Megyesi” scris Horgos românește, cu sedil, bănuiam că e un companist român.

— **Directorul Academiei medicale militare din Str. Petersburg** raportează: Apa amară naturală *Francisc Iosif* s'a adevărit de foarte binefăcător purgativ. Chiar și o doză mică de apa Francisc Iosif, are efect distins. (208) 20—30

De-a Bagrov și Stolypin. Mai în toamnă se întâmplase că ministrul președinte al Rusiei: contele Stolypin fu ucis de studentul Bagrov. Omorul acesta a făcut mult zvon în Rusia și vestea lui cutrecerat în larg și-n lat țara. Băieții de pe sate încă auzisră despre el și în județul Kowna în apropierea comunei Provoniski niște copiii s-au pus într-o zi să se joace »de-a Bagrov și

Stolypin. Un băiat era Stolypin, iar celalalt Bagrov ucigașul, Pe acest din armă, după-ce mi-te omorise pe Stolypin trebuia să-l judece alți băieți la moarte. Ei l'au jădecat apoi l-au legat, legat în jocul lor, de mâni și de picioare, iar de gît l-au pus un ștreang și l-au spinzurat de un arbore. Cînd băiatul nădușindu-se, să zbatea de moarte, celalalti rideau de să prăpădeau în jurul lui, crezînd că acela să face, glumește!

Pe cînd mulți țărani care lucra pe cîmp a băgat de seamă, nenorocitul Bagrov mic — murise.

Farmaciiile în Orăștie — începînd dela 1 Decembrie încolo, să închid sara la orele 8. După ora 8, numai cu recept și sunînd clopoțelul de noapte, în cazuri grabnice, să mai primește intrare în farmacie.

(389) 1—1 Apotecarii

C. Demeter și A. Grafius.

Insemnat pentru astmaticii

Incercările mai multor mii, poate fi ceva liniștitor pentru toți aceea, cari sufăr de astmă, deoarece li-se arată calea pe care poți domoli boala, în cazuri momentane, ba cu timpul și deătură cu totul, prin înțelegerea prafului *Astmol-Astma*.

Ca să se poată cerca efectul lui să trimit mustre gratis și franco. O carte postală, cu adresa corectă e de ajuns. (356) 3—5

Farmacia Ios. de Török

St. regală 12.

„Almanahul”

„Almanahul scriitorilor dela noi” e o carte frumoasă scoasă de sub tipar de aceeași Librărie Națională. E acest „Almanah” un volum frumos, care va trezi uimire în marele public cetitor prin cuprinsul său: El e o galerie frumos aranjată, în care sunt înșirați toți scriitorii dela noi azi în viață, pus fiecare cu chipul lui, cu arătarea cărților ce a scris, și cu o schiță, o poezie, o nuveală sau altă lucrare a lui trimisă ca contribuție literară pentru „Almanah”. Intorcînd foaie de foaie, îți trec pe dinainte, în luminoasă panoramă: Andrei Bărsanu, Ioan Agribiceanu, Oct. Goga, Al. Ciura, George Coșbuc, Stefan Iosif, — și toți scriitorii noștri aflători aici printre noi ori duși în Țară, și fiecare îți spune un vers ales, o schiță draguță, îți cîntă sau îți vorbești ceva, ce ătie mai frumos! E un prețios Album, ce face fala ori-cărei mese de cîntare română! Afară de capitoul scriitorilor, „Almanahul” are:

Cap II: *Presa*: adevărat înșirarea tuturor foilor și revistelor dela noi din țară, dela cele mai mari până la cele mai mici. Fie-căreia li e fotografat capul și dat aci în chip mic, — urmat de istoria foii, și cine o scrie? Afi aci pe toți scriitorii noștri dela noi.

Iar' Capul III al „Almanahului”, e: *Calendar pe 1912*. — Așa că, cumpărînd prețiosul „Almanah”, ai și un Calendar pentru anul viitor.

Acest prețios „Almanah” să vinde cu 1 cor. 60 fleri și 20 fleri porto. Iar' celor ce lan mai multe li-să dă rabat (scădere de preț).

Stăruim din toată inima, ca fiecare cîntare Român cu prindere cit de cit, să-și cumpere aceste două cărți dela „Librăria Națională” din Orăștie, căci numai plăcere va afla de cele ce ie va găsi în ele!

Veste bună abonaților „Libertății”. Voind să facem o bucurie abonaților noștri, — am cumpărat dela „Librăria Națională” 1000 „Almanahuri” de-ale scriitorilor, și cumpărînd așa multe, ni-s'au dat cu preț scăzut de 1 cor. 25 fil. exemplarul.

Toți abonații noștri cari doresc a avea această prețioasă carte, — să ne trimită cite 1 cor. 25 fil. de una și li-se trimite îndată!

Grăbiți, că numai până să ajunge numărul cumpărat de noi, vă putem da. Mai multe nu căpătăm.

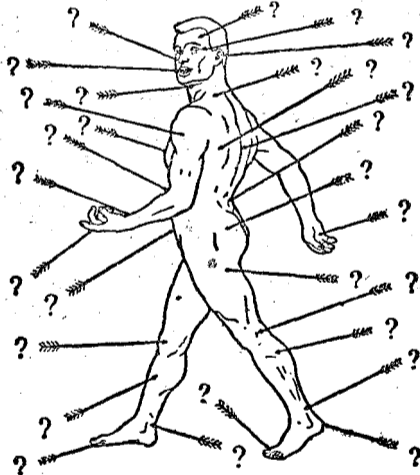
In propriul interes

să îngrijască fie-cine de sănătatea sa. E de mare importanță, să previi morburilor, să nu întîrzieze deci nime, ca să țină în casă renumitul medicament de casă, recomandat de medici. Ca atare e, mai cunoscut, gustosul sirup de miere de teiu alui Örkény, pe care fiecare familie îngrijorată li are stabil în casă. Înțelegînd acestui leac ajută la mulți bolnavi. Prețul unei sticle K 3.—, sticla mare K 5.—, 3 sticle mari K 15 — să pot comanda cu rambursă numai la unicul producător: *Hugo Örkény*, farmacist Budapesta, str. Tököly 18 Depot 110

Te sargetează?

(340) (Al dureri?) 4—28

I Fluidul Elza a lui Feller.

e, după experiențele noastre, liniștitor de dureri, vindecător, încetează durerile repede și sigur, vindecă: reumă (șpurc), slăbicie de nervi, junghiiuri în coaste, influența, dureri de cap, de dinți, de spate, amorțală, durere de ochi, migrenă și multe nepomenite aci! Fluidul Elza a lui Feller e folosit cu efect fără păreche la răgușală, catar, dureri de pept și gît și morburi din curent ori răceală, adevărat e numai dacă pe sticlă este numele „Feller”, 12 sticle mici sau 6 mari ori 2 speciale, K 5 franco.

II. Vestim apoi, că lumea folosește cu efect distins și sigur Pilulele-Rebarbara de mînat alui Feller, contra durerilor de stomac, zgîrciuri, lipsă de poftă, arsuri de ficere, greață, amețeală, rigăeli, haemoroide și alte conturbări de mistuire. 6 cutii franco cu 4 coroane. — Să ne ferim însă de imitațiuni și să adresăm acurat așa.

Eugen V. Feller, apotecar. Stubica, Centrala 119 (comit. Zagrab).

MULȚĂMITĂ PUBLICĂ.

La 6/19 Novembre a. c. s'a sfințit edificiul școlii noastre gr. or. rom. din Agăbiciu (Aranyosgerbagy) cu care ocaziune corul nostru bisericesc a dat și un concert

în favorul școlii. La acest concert au binevoit a ajutama școala noastră și prin suprasolviri următorii domni: Dr. Ioan Vescan, adv., Vincențiu Orășan, paroch cite 20 cor., Iovian Mureșian, protopop, Dr. Valer Moldovan, adv. cite 10 cor., Ioan Taras, 7 cor., Dumitru Timpănar, propr., Fülöp Gyula, propr. cite 4 cor., Ioan Nemeș, ecen., Ioan Mureșian, Nicolae Pop, prop. cite 3 cor., Iuliu Cîmpian, inv., Ilarie Muica, malomeșter, cite 1 cor., Ioan Deva inv., Simion Crainic, inv., Ioan Moldovan, morar, Amiás Aladár, notar comunal, Simion Sandru, măestru văpsitor, Ioan Cismaș, subnotar, Stefan Telezeu mäsar, Ioan Checicheș, ferar. Stefan Raț, lăcătuș, Nicolae Vescan, paroch, Victor Vasiliichi, cancelist, Radó Andor, inv. de stat, Tóás András, preot ref., Iosif Zăhan, mășr, cite 1 cor., Silvia Boloba, rotar, 70 fil., cărora și pe această cale le aducem mulțumită pentru obolul dat în favorul școlii noastre.

(390) 1—1

Iacob Vescan, epitrop cassar.

Ce-e-e? „Tata ne-a slobozit! Că-s veratbile hîlzele de cigarette *Antinicotin* de-alui *JACOBI* în cutii de lemn!”

Numerai cu scrisoarea „Ai grijă! „JACOBI” e bună!”

„Foaia Interesantă”

de pe anii 1907, 1908, 1909 și 1910

o avem legată în volume (cărți de sine). Fiecare an dă o carte mare, frumoasă, de 200 fețe ori mai mult, cu sute de chipuri, sute de poezii, de nuvele, de schițe, de poezii populare, glume, și altele, — cit să poate de plăcute, ușoare de înțeles pentru ori-ce om din popor.

Ori care din aceste volume, fie-care cuprinzînd »Foaia Interesantă» de pe cite un an, — legate în table moi, să vind singuratic, ori 2—3 sau toate patru la un loc.

— *Prețul fiecărui volum de sine e 1 cor. 40 fleri*, trimis franco posta plătită) acasă.

2 volume (ori care) să trimit în pachet de postă franco recomandat, pentru 2 cor. 80 fleri.

3 volume (ori care) să trimit în pachet franco recomandat pentru numai 4 coroane.

Toate 4 volumele să trimit pentru numai 5 coroane.

— Pentru America fiecare volum costă 2 cor.

— Fără bani nu să trimit nimănu, nici cu rambursă. Trimiteți banii înainte.

Să pot căpăta dela Administrația »Libertatea» din Orăștie, sau dela »Librăria Națională» de aici.

Prăvălie nouă de porțelanărie și sticlărie

în ORĂȘTIE

Fac cunoscut on. public din loc și jur, că mi-am deschis în piața Orăștiei, în casele dlui Baci,

o prăvălie de porțelanărie și sticlărie

arangeată deplin, modern, cu tot ce să caută în această branșă.

Primesc și punere de rame la icoane, tablouri și oglinzi.

Tin și specerie!
Prețuri moderate!

I. Grădină.

(387) 1-3

Impletitoare de ciorapi!

— Aviz. —

Aduc la cunoștința onoratului public din Orăștie și jur, că am deschis în strada Dealului Nr. 26

împletitoare de ciorapi.

Primesc executarea a ori-ce fel de lucru în branșa aceasta, executându-l repede și curat pe lângă prețuri moderate.

R. gînd onoratul public pentru binevoitorul sprigin, sunt cu toată stima:

1-3 **Gizela Bartha.**

Dr. CORNELIU DĂRĂMUȘ

medic universal

specialist în boale de femei

ALBA-IULIA, piață, lângă farmacia Domnului V. Vlad.

Conzultațiuni 8-9 oare a. m.

(313) 2-3 p. m. 10-15

„Calendarul Național“ pe 1912

calendarul scos de redacția foilor noastre. E calendarul care duce în casele Românilor chipurile cele mai înălțătoare de suflet: Cînd *Mihai Viteazul* intră biruitor prin poarta celății dela *Alba-Iulia*, după ce a cucerit *Ardealul*, ajungînd el Domn și peste acest colț de țară românesc! Apoi cînd, după asta, a mers de a cucerit și *Moldova*, ajungînd a fi, pe-o vreme: *Domn al tuturor Românilor!*

Și alte multe chipuri interesante și plăcute.

Apoi bogat material de citit: povești, nuvele, poezii, glume și povețe bune.

Prețul numai 40 fileri.

Celor ce cumpără mai multe, li-să dau, ca și în anul trecut, mai ieftine, anume:

Celor ce iau pe bani gata dela 15 în sus (cînd li-să trimite în pachete pe postă) li-să socotește calendarul în numai 11 cr. (22 fil.) avînd însă a-și plăti ei și posta la scoaterea pachetului.

— Cunoșcuților (de pildă abonatilor pe cari îi aflăm buni plătitori) li-să dau și pe așteptare, avînd a plăti prețul lor după vînzare. Aceia însă îl plătesc cu 13 cr. (26 fil.) exemplarul, și își plătesc și posta. Mai bine e: a trimite banii înainte.

Cel ce cer mai puțin ca 12 exemplare, le plătesc cu cîte 14 cr. (28 fil.), căci la aceștia noi plătim și posta (cîte 5 fileri de fiecare Calendar), fiindcă merg sub legătură deschisă, nu ca pachet de postă închis, și în forma asta posta nu primește pachetele neplătite.

Cele mai desăvîrșite
Legături de vătămătură
cusc cele c. rog. alui Keleti patentate.
Legători de pîntece pentru bărbați și femei contra ări căror morburii din ios și contra foalelui atrînător.
(293) 8-52
Gummi ciorap pentru vîre umflăte.

Călcîie de gummi cele mai bune sunt
PALMA
PERECHTE KAUSCHUKABSATZ
(159) 28-49

PICĂTURI de stomac a lui BRĂDY
provăzute cu marca Vergurei Maria de Mariazel, numite de pe Picături de stomac de Mariazel de 30 de ani așa s'au vîlorat, că-s indispensabile la casă. Picăturile acestea c o n t r a strîcării de stomac, arderii de rînză, infundării, durerii de cap, vîmării, colicei, anemiei, etc., au efect neîntrecut!
Să adă în toate farmaciile. O sticlă mare Cor. 1.60 sticlă mică 90 fil. 6 sticle Cor. 5.40 3 sticle mari Cor. 4.80. După trimiterea banilor asinte le trimite franco (354) 4-11
K. Brady farmacist la „Regele maghiar“ Wien
I. Fleischmarkt 2., Depot 5.
Fiți atenți la marca cu chipul Vergurei Maria de Mariazel, pachetarea în roșu, și ischilitura, ce să vede pe chipul alăturat.

Picioare și mîni măestrite pe sama-putați (căiași). celor am-
Îndreptătoare de trup pentru umblat și spriginit.
Corsete artificiale și spriginitoare.
Ținătoare oblu pentru cel crescuti strîmb, precum și ori-ce articli de lipsă la
Îngrijirea de bolnavi, pregătește după cele mai moderne principii cu prețuri favorabile de fabrică:

I. Keleti, fabrică c. reg. patent ptr. legături de vătămătură și îndreptoare de trup.
Budapesta, IV. Koronaherez. u 17. vidi
— Trimit catalog cu 3000 figuri, gratis! —
Fondată în 1878. Telefon 13-78.

Nu Vă simțiți bine?

11-1 (93)
Aveți dureri de stomac? de cap? constipație? Probează **Pilulele-de-plante**

ale lui *Örkény*, cari sunt făcute numai din extractul plantelor, nu conțin o materie stricăcioasă, pentru aceea este cel mai bun medicament de casă

pentru minaroi și curățirea singelui

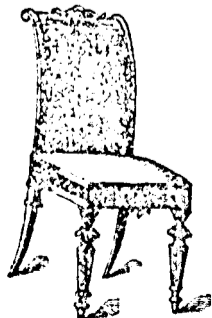
Ele regulază schimbarea materiilor și însănătoșează stomacul și intestinele, îi fac poștă de mîncare, din care cauză să și prescriu des de medici. Sunt bune și la cure de slăbire! — O cutie orig. nală 90 fil. Trei cutii franco K 2 50. Să pot procura cu rambursă dela preparator Farmacia **Hugó Örkény**, Budapesta, Str. Thököly 28. Depot 110.

Serviciu acurat.

!!! MAGAZIN DE MOBILE ÎN ORĂȘTIE !!!

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că am arangeat în Orăștie, Drumul-țării Nr. 3 în casele proprii un

Magazin de mobile corăspunzător recerînțelor timpului de azi!

Prînzitoare și dormitoare dela 300 cor. în sus!

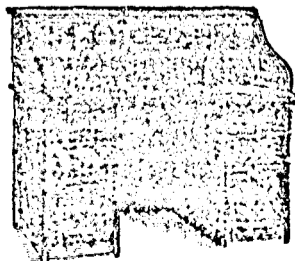
Rog spriginul și cercetarea binevoitoare a onoratului public.

Cu stimă:

BRUTUS BRASSAI, mîsar, Orăștie, Drumul-țării.

Primesc îndată și doi învățacei!

Tin în depozit în alegere bogată arangeamente de prînzitoare, dormitoare, saloane, odăi de domni și cancelarii, — precum și ori-și-ce mobile singurate, dela cele mai simple până la cele mai luxoase.

(388) 1-10

Prețuri ieftine!

Magazin anume zidit.

Strămutare de cancelarie.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că mi-am strămutat cancelaria de ordinațiuni medicale în noua casă proprie din Strada Bereriei.

Cu deosebită stimă:

Dr. Cornel David,
(363) 4-5 medic în Orăștie.

Clavier d vânzare

În stare de tot bună, să află de vânzare la:

(386) 1-1 **Olga Toth**
(Orăștie, Str. Berăriei, casele Wagner).

Căsătorie.

Un negustor și proprietar, trăind la sat, în vîrstă de 30 ani, sănătos, — caută cunoștința unei fete ori văduve tinere, în scop de căsătorie.

Are avere proprie 3-4000 cor. și venite anuale sigure.

La caz de înțelegere, sa duce din comuna în care să află, în aceea a viitoarei soții, — ca negustor și purtător de economie.

Adresa o dă administrația foii.

(373) 3-3

Garnituri de salon

sunt de vânzare

În Orăștie, piața mare Nr. 32.

(385) 1-1.

„Cassa de păstrare în Mercurea“ societate pe acții (comitatul Sibiului)

primește depuneri spre fructificare atât la centrală, cât și la filiala din Alba-Iulia, cu 5%. Pentru depuneri dela 5000 coroane în sus, cu termen de abdicere mai lung, solveste la filială 5 1/2% inter., iar la centrală dela 10.000 cor. în sus, în aceleași condiții, 5%. Interesele neridicate să capitalizează la semestru; darea după interese o plătește institutul.

Atît la centrală, cât și la filială, acordă împrumuturi pe cambii, pe ipotecă, replătibile în rate, pe obligațiuni cu caventați, credite de cont-curent cu asigurare ipotecară sau de valori, pe lingă cele mai favorabile condițiuni posibile.

Mijlocește cumpărări, vânzări, arîndări și parțelări de realități, sprijinește înființarea de însoțiri și tovărășii, îndeplinește totfelul de afaceri de bancă pe lingă serviciu prompt.

Filiala din Alba-Iulia s'a inactivat cu 1 Octombrie a. c. Localul filialei e în strada Vințului Nr. 1 (Alvinczi útca 1 szám), lingă firma Misselbacher.

(330) 9-10

Directiunea.

„AJUTORUL“

SOC. PE ACȚII FILIALA MEDIAS

P. T.

Aducem la cunoștința Onoratului public, că „Ajutorul“, societate pe acții din Șeica-mare a deschis cu începutul lunii Noemvrie a. c. filială în Mediaș, care să ocupă cu tot felul de afaceri de bancă.

În special:

1. Primește depuneri spre fructificare, după care plătește interese:

dela Coroane	1-500	5%
» »	500-1000	5 1/2%
» »	1000 în sus	6%

fără nici o detrageră, solvind și darea după interese.

2. Acoardă împrumuturi: pe obligațiuni cu caventați, pe cambii, lombard, ipotecă, cu int. 7-8%.

Filiala „Ajutorul“ din Mediaș își are localul în vila G. Morscher din piața mică.

Rugăm pe cei interesați, ca în afacerile de bancă ce vor avea să se adreseze cu toată încrederea, asigurîndu-i de serviciu prompt și culant.

Mediaș Nov. 1911.

„Ajutorul“
societate pe acții
în Mediaș.

(365) 4-10

Un băiat

care are cel puțin 2 clase gimnaziale, să primește de învățacel, în prăvălia de fer și coloniale.

Németh M. I.

(381) 3-3 în Orăștie (Szászváros).

(168) 19-52

Prăvălie nouă!

Aducem la cunoștința on. public, că mi-am deschis în Orăștie, strada principală (lingă prăvălia de sticlărie Szö. lösy, un deposit bine asortat în mărfurile următoare:

Pînzărie, Creas, Chifoane Batist, Percail, Cartoane, Sături, Țesături, Stofe de păr și de mătăasă, etc.

Cirpe dedelaine, de mătăasă »Signorina-Double-Atlas« și negre, de păr cu ciucuride ibrișin, foarte frumoase, după moda cea mai nouă!

Pentru industria de casă avem toate articolele necesare ca: *Bumbace, Arniciuri*, în toate colorile, garantate de spălat, *Sîrmă de cusut, de brodat, Sîrmă sucită pe bercă, așanumită Brillant, mătăsuri de cusut, de brodat, fir de aur*, etc.

Strămătură, Bercă, Lîna de țesut și Ispahan. Paploane de rouge, clott și cachemir, în toate mărimile!

Pentru sezonul de toamnă și iarnă au sosit frumoase articole, ca: *Burchet tennis, voleur, flanel. Cirpe de pe, că, de pelușches și Chenille. Ciorapi, Tricotage, Mănuși*, etc.

Intrînd în legătură cu fabricile cele mai mari din țară și străinătate, punem la dispoziția onor., public mărfuri de calitate cea mai bună, pe lingă prețuri foarte moderate! Recomandăm deci magazinul nostru ca izvorul cel mai solid și ieftin de cumpărare!

Cu toată stima:

Pascu & Inișca,
comercianți

Prețuri fixe!

(307) 7-25

ALTOI DE VIIE AMERICANĂ

splendid dezvoltate, cu rădăcini, soiurile cele mai distinse, atât pentru struguri de masă (admirabil articol de vânzare!), cât și soiuri de vin: rizling, mușcatel, etc. **să găsească de vânzare în pepiniera de vițe de vie nobilă dela DOMENIUL ROMÂNESC**

==== din BOBÁLNA ====

lingă Orăștie, proprietatea dlui Dr. AUREL VLAD.

Pentru toamna de față și pentru primăvară, are la îndemână jumătate de milicn altoi, tot soiuri alesel

Deși peronospora a potopit și în anul de față pe alocurea școli întregi de altoi, la Boblna, fiind foarte bine îngrijite, nu le-a făcut nici o stricăciune. Altoile sunt foarte frumoase și pline de viață!

La cerere, se trimite **Catalogul** cu prețuri și îndrumări practice!

Adresați-vă cu încredere deplină la:

„DOMENIUL DIN BOBALNA“
a dlui Dr. A. Vlad: Băbolna, p. Szászváros.

NB. Pentru vierii din Ardeal e îndeosebi cel mai potrivit isvor de cumpărat vițe de vie, fiind vițele din pepinierele dela Bobálna, crescute și deprinse cu clima deluroasă ardelenescă. La șes, frește, le e cu atât mai ușor.

(357) 4-26

VINURI vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șria, (Világos), **PETRU BENEA** căci Vă trimite numai *vinuri bune, curate și pe lingă prețurile cele mai moderate.*

Vinuri vechi: Vin alb 68 fl., Rizling 70 fl., Roșu 92 fleri.

Vinuri din anul 1910: Rizling 58 fl., Rizling și Ruge amestecat 54 fl., Siller 56 fl. Carbenet 100 fleri.

Vin nou din 1911 — 48 fleri.

Rachie de trevere (comină) K 160
Rachie de comină, specialit. „ 2-
Rachie de drojdii 2 cor. 20 fleri.
Prețurile sunt semnate după litru, în fleri. Vinurile și rachie să expozază sub îngrijirea proprie, dela litri în sus, cu rambursă.
Vase împrumute pe timp de 2 luni.
Pentru calitatea vinului garantez.

PETRU BENEA,
proprietar de vii.
(257) Világos, (Arad m.) 16-25

Caut un scriitor

cu praxă în afacerile advocatiale. Condițiuni favorabile.

Postul să poate ocupa numai decît, cel mai tîrziu în 15 l. c.

Dr. Ioan Maior,
advocat
Illa-Marosillye.

Vin.

Am circa 40 buți de vin, numai original ardelenesc, și îl vînd, dela 60 litri în sus, cu 26 cruceri (52 fleri) litrul.

HANS STEPHANI,
Hotel „Transsylvania“
(63) 38-45 Orăștie.

De vânzare!

Pe hotarul Dobrei, în apropiere de oraș, să află de vânzare din mână liberă un plan (comasație) și trei grădini, plantate cu diferite pomi roditori. — Informații mai de aproape să pot lua dela (382) 2-3

Ilie Lădariu
măiestru forar Orăștie-Szászváros.